

בס"ד

שניהם וחציו השבטים

פרק לב

אורן נויברט

שניים וחצי השבטים – שאלות

1. א. מה הייתה בקשתם של שבטי ראובן וגד ממשה?

ב. מדוע ביקשו זאת?

2. מה הייתה תגובתו של משה לבקשתם? העתיקו את מילוטיו:

”
_____ ?!

3. מה חש משה شيירה בעקבות בקשת שבטי ראובן וגד?

4. מה הציעו שבטי ראובן וגד על מנת להפיג (להסיר) את חשו

של משה? והאם קיבל משה את הצעתם?

5. א. לפי איזה סדר הציגו בני ראובן וגד את בקשתם? (פס' טז)
ולפי איזה סדר הציע להם משה לעשות? (פס' כד) ב. מה ניתן
ללמוד מכך שימושה הפק את הסדר? (היעזרו בראש"י לפס' טז)
6. "ויתנו להם משה לבני גד ولבני ראובן ולהציצים שבט מנשה..." (לג).
מדוע צירף משה את חצי שבט מנשה לשבטי ראובן וגד?
7. סדרו את המשפטים הבאים על פי סדר הופעתם בפרק:
 - **שבטי ראובן וגד מתחייבים לצאת לחוצים ("ינחלץ חושים...")**
במלחמה על כיבוש הארץ.
 - **משה מוכיח את שבטי ראובן וגד ומזכיר את חטא המרגלים.**
 - **שבטי ראובן וגד אומרים למשה שיבנו גדרות לצאן וערים לטף.**
 - **שבטי ראובן וגד מבקשים לקבל נחלה בעבר הירדן המזרחי.**
 - **משה מקבל את הצעת שבטי ראובן וגד, אך אומר להם שקודם
יבנו ערים לטף ואחר כך גדרות לצאת.**
 - **משה נותן לשניים וחצי השבטים נחלה בעבר הירדן המזרחי.**

נקודות לחדשה

- בפרק כא מסופר על כך שבנ"י נצחו את שני מלכי האמוראי, סיחון ועוג, וכבשו את ארצם. השטח שכבשו, בעבר הירדן המזרחי, היה מנהל ארנון עד חרמון (ראו על כך עוד [במצגת על ספר דברים פרק ג](#)).
- לשבטי ראובן וגד היה מקנה (=צאן ובקר) רב, לכן ביקשו ממשה להתנהל בעבר הירדן המזרחי, שהיה מקום פורה ונוח ל מרעה (לגידול הצאן וכו').
- לשמע בקשתם, אמר משה בתמייה: "האחים יבואו למלחמה ואתם תשבו פה"?! משה חשש מכך שאם השבטים האחרים ישמעו לשבטי ראובן וגד נשאים בעבר הירדן המזרחי, ולא יוצאים עמם למלחמה על כיבוש הארץ, הם יჩשו ששבטי ראובן וגד רצוי להישאר בעבר הירדן המזרחי, מכיוון שהם מפחדים מהמלחמה ומהעמים חזקים שיושבים הארץ (רש"י על פס' ז); ממילא יתריל לחלחל פחד בשבטים האחרים וגם הם לא ירצו להיכנס לארץ. משה חשש אפילו שהמצב עלול להתדרדר כך שכל העם לא ירצה להיכנס לארץ עקב הפחד, כפי שארע בחטא המרגלים.
- שבטי ראובן וגד הציעו למשה שהם יצאו חלוצים (ראשונים) במלחמה לכיבוש הארץ, והוסיפו שהם ישבו למשפחותיהם, בעבר הירדן המזרחי, רק לאחר שכל שבט יתיישב בנחלתו בעבר הירדן המערבי (באرض ישראל).

- משה קיבל את הצעותם – שיצאו חלוצים במלחמה, ורק לאחר כיבוש הארץ יוכלו לשוב לעבר הירדן המזרחי (באופן זהה יבינו השבטים האחרים שביקשتهم לקבל נחלה בעבר הירדן המזרחי לא נבעה מפחד). רשיי (פס' כד, ד"ה "והיוצא") מצין שמשה הסכים שישבו לעבר הירדן המזרחי לאחר **שיכבשו את הארץ**, ואילו שבטי גד וראובן **"הגדילו ראש"** וקיבלו עליהם לשוב רק לאחר **שיתר השבטים יתיישבו בנחלתם בארץ**.
- יש לציין כי שבטי ראובן וגד הציגו את הצעותם לפניו משה באופן הבא: **"גדרות צאן נבנה למקומו פה וערים לטפנו. ואנחנו נחלאץ חושים..."**, ככלומר הם הציעו קודם לבנות מכלאות לצאן, ורק לאחר מכן בתים למשפחות. משה הסכים לבקשתם, אך הפך את הסדר: **"בנו לכם ערים לטפכם וגדרות לצאנכם"**, ככלומר סדר העדיפות הנכון הוא: קודם בתים למשפחות, ורק לאחר מכן מכלאות לצאן. הגישה צריכה אףוא להיות שהמשפחה היא **"העיקר"** וקודמת לרכוש **"הטפל"** (רשיי על פס' טז).
- משה צירף לשני השבטים, ראובן וגד, את חצי שבת המנשה. הסיבה לכך אינה מפורשת בתורה, יש מסבירים (הנצי"ב, העמק דבר, דברים ג, טז) שהמטרה הייתה לחזק את הצד הרוחני בעבר הירדן המזרחי, שכן בשבת מנשה היו לומדי תורה, וממילא יוכלו להשפיע על שני השבטים האחרים, כפי שנאמר: **"טוב לצדיק וטוב לשכנו"**.

חלוקת הארץ לנחלות השבטים (התמונה מتوز' ויקיפדיה)

